

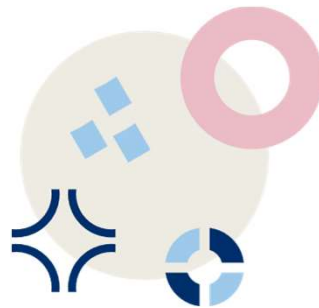
Hiilirajamekanismi

21.2.2024

Johtava asiantuntija Teppo Säkkinen

Tampereen kauppakamarin vastuullisuusseminaari

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

SITÄ MINÄ
VAIN, ETTÄ...
OLISIKO TEILLÄ
MYYDÄ ÖLJYÄ JA
KAAASUA SAKSALLE?

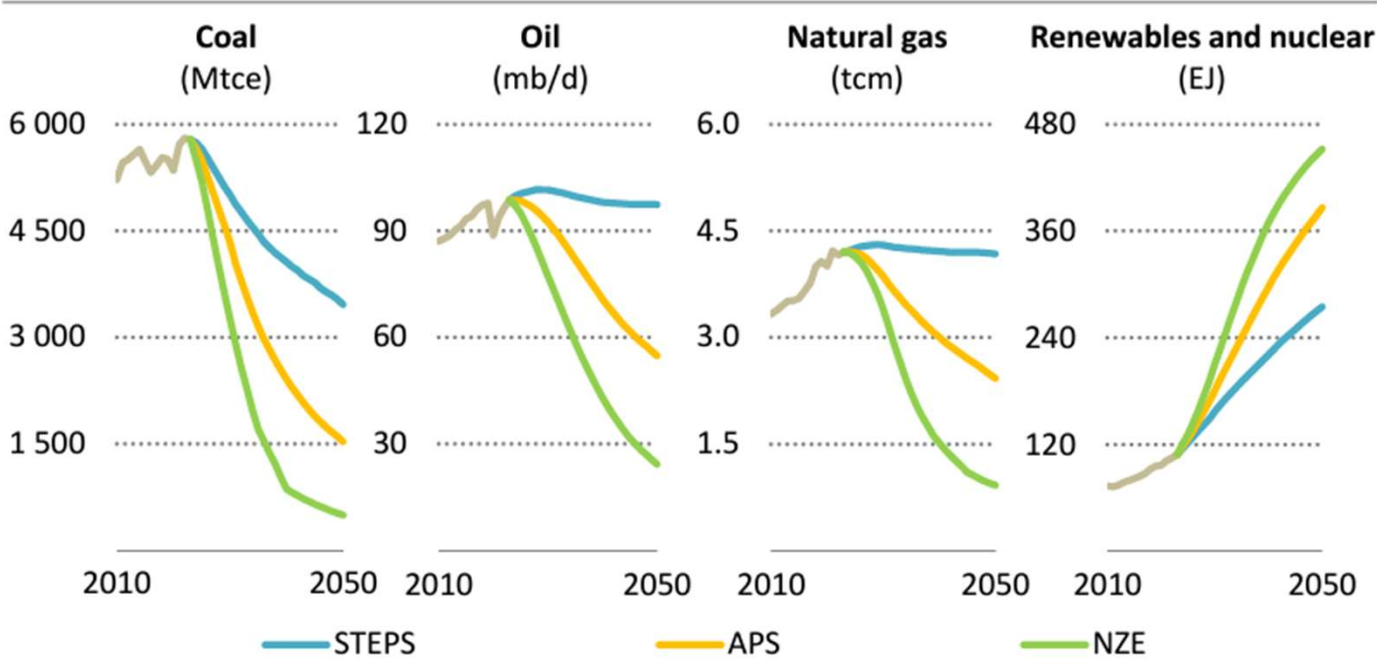
ICALEHTI

VR 22

Kuva:
Ville Ranta
2022

Energiakriisi muodostui käännekohdaksi

Figure 3.1 ▶ Global total energy demand by fuel and scenario, 2010-2050

IEA. CC BY 4.0.

Low-emissions sources expand significantly and – for the first time – all fossil fuels peak and start to decline before 2030 in each scenario

Kuva: Fadel Dawod/Getty Images

YK:n ilmastokokous COP28 Dubaissa: Irti fossiilisista polttoaineista

- "...calls on Parties to contribute to the following global efforts..."
- "Transitioning away from fossil fuels in energy systems, in a just, orderly and equitable manner, accelerating action in this critical decade, so as to achieve net zero by 2050 in keeping with the science"

Hiilirajamekanismi pähkinänkuoressa

- Osa EU:n Fit for 55 –ilmastopakettia ja tavoitetta olla ilmastoneutraali 2050
- Tavoite ehkäistä **hiilivuotoa** ja edistää **ilmastotoimia ja hiilen hinnoittelua kansainvälisesti** WTO-yhteensopivalla tavalla
- Perusidea: sama hiilen hinta, joka tuotteen valmistuksessa olisi maksettu EU:ssa, pitää maksaa myös maahantuotavista tuotteista
- Raportointikausi astui voimaan lokakuussa 2023, itse mekanismi astuu voimaan 2026
- Suomessa **vastuuviranomaisena Tulli**
- Kattaa seuraavien tuotteiden tuonnin EU-alueelle:
  - Alumiini
  - Sementti
  - Sähkö
  - Lannoitteet
  - Rauta ja teräs
    - Jotkin prekursorit
    - Jotkin tuotteet, kuten ruuvit ja mutterit
  - Vety

...tulevaisuudessa myös muita?

Tausta: Päästöjen hinta EU:ssa

EU Carbon Permits

source: tradingeconomics.com

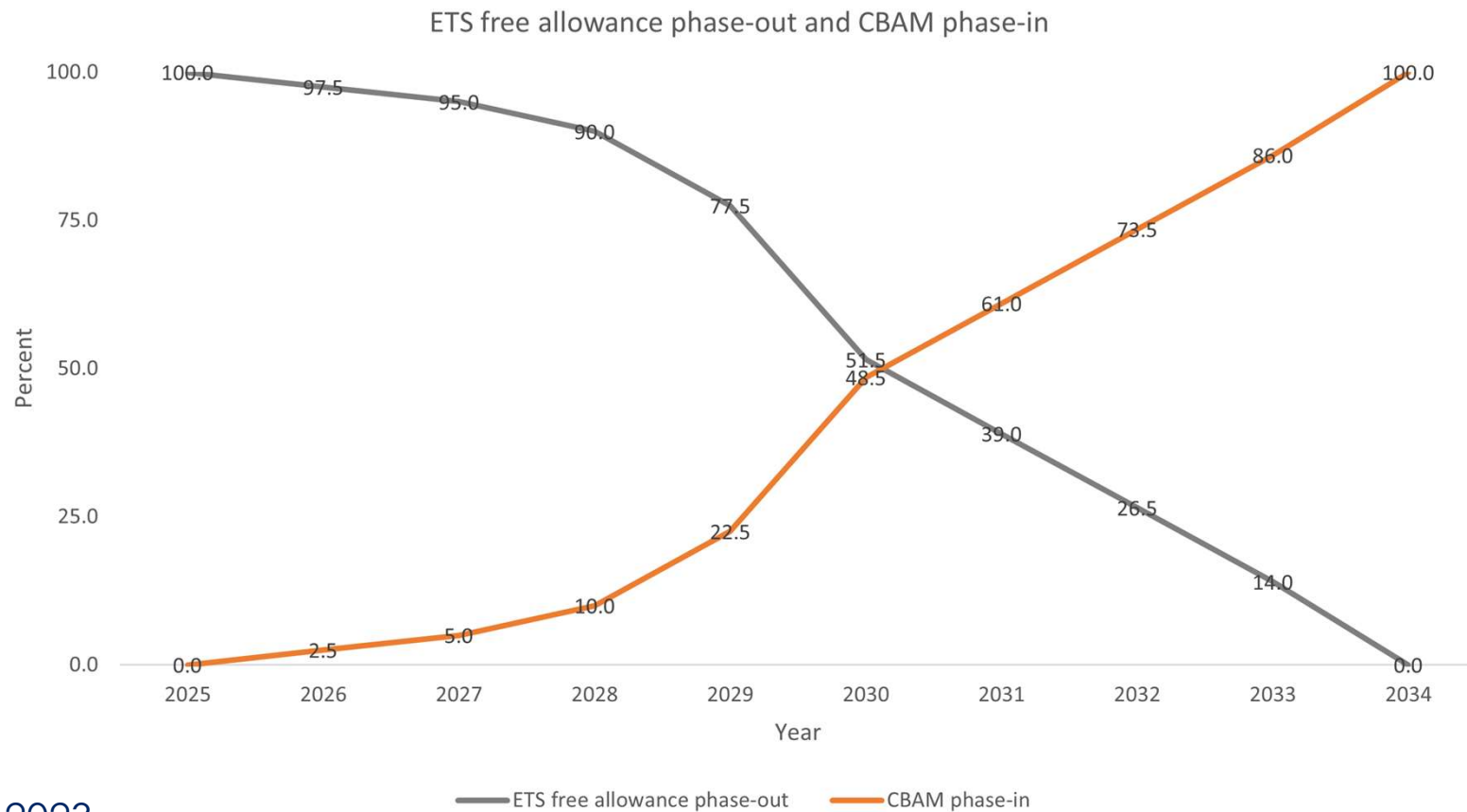
Kansainväliset reaktiot

- Iso-Britannia valmisteleo oman hiilirajamekanismin käyttöönottoa, kiinnostusta myös muissa teollisuusmaissa
- BRICS-maat syyttävät "vihreästä protektionismista", Afrikka-ryhmä aktiivinen WTO:ssa
  - EU:n vasta-argumentti: CBAM ei syrji, maksut voi välttää 1) vähentämällä päästöjä ja 2) hiilen hinnoittelulla tuotantomaassa
- YK:n ilmastokokouksessa kehittyvien maiden kritiikki "yksipuolisia kauppatoimia" vastaan
- Monet EU:n kauppakumppanit valmistelevat omia hiilen hinnoittelujärjestelmiään

Ilmaisjaosta luovutaan samalla, kun CBAM astuu voimaan

Source: PwG 2023

Vaikutusarviot

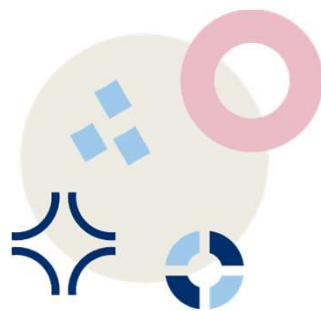
- Komissio: vähentäisi soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuontia n. 11% 2030, vienti supistuisi 6,8%
- Vuotuinen maksukertymä 2030 n. 2 miljardia euroa
- Suomessa koskee erityisesti tuontia Kiinasta, Turkista ja Vietnamista.
- Tuoteryhmistä **teräs** (60% v. 2022 tuonnista mekanismin piirissä), **lannoitteet** (21%) ja **alumiini** (13%)
- Koskee n. 1 000 maahantuoja, joiden tuonnista rauta ja teräs suurimmat
- 9 laitosta Suomessa, joilta ilmaisjako loppuu asteittain
- Välituotteiden hinnannousu ja kauppavirrat?

CBAM käytännössä

- EU-lainsäädäntöä, joka koskee **maahantuojia**, ei suoraan kolmansia maita tai niissä toimivia yrityksiä
- Maahantuojan on 1) ilmoitettava tuotteiden valmistuksen aiheuttamat päästöt ja 2) hankittava ja luovutettava vastaava määrä todistuksia (1 = 1 CO₂-tonni, hinta peilaa EU:n päästökauppaa)
- Jos lähtömaassa on hiilen hinnoittelua (päästökauppa/verotus), voidaan vähentää
- Alussa käytetään päästöistä oletusarvoja, myöhemmin todelliset päästöt (Scope 1, osin Scope 2)
- 1. vaihe pelkkä raportointi komission ylläpitämään CBAM-rekisteriin, todistusten hankinta alkaa 2. vaiheessa 2026
- **Raportointi on alkanut, 1. raportit helmikuun loppuun mennessä**
- Raportoinnin laiminlyönti voi johtaa seuraamusmaksuihin ja jopa maahantuontikieltoon

Kysymyksiä, kommentteja?

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Yksittäisen yrityksen toimenpidesuunnitelma

1. SELVITÄ: Vaikuttaako asetus toimintaamme ollenkaan?

-> Mikä on yrityksemme tuonnin tavarakate suhteessa asetuksen liitteeseen?

- <https://tulli.fi/hiilirajamekanismi>

-> Mikäli yritykseni ei tuo näitä tuotteita ollenkaan ei myöskään ole tiedossa vaikutuksia.

-> Mikäli taas tuo, niin on valmistauduttava siirtymäkauden päästötietojen raportointiin 1.10.2023 lukien, ja pidemmällä aikavälillä tuonnin luvanvaraisuuteen (2025-26) ja CBAM-todistusten hankkimiseen 2026 lukien.

2. MISTÄ (päästö)TIEDOT?

-> Ainoa taho, jolla realistisia mahdollisuuksia toimittaa tietoja tuontitavaroihin sitoutuneista päästöistä on tavaran valmistaja.

-> Sisällytä kauppasopimukseen päästötietoja koskeva ehto.

-> Huomioi vaikeuskerroin kun toimittaja ei itse ole tavaran valmistaja

3. HAE (Valtuutetun CBAM-ilmoittajan) LUPAA v2025 aikana.

-> Asetuksen valtuutusta (lupaa) koskevia artikloja aktivoidaan 1.1.2025, jotta tuontiin ei tulisi katkosta 1.1.2026

4. VARMISTA mistä, ja millä ehdoilla saat tarvittavan akkreditoitun todentajan palveluja

26.10.2023

Asiakasvaikutukset: Raportointivelvoite 1.10.2023 lukien

- Raportointikyky on luotava itse
- Päästötiedot saatava tavarantoimittajalta
  - > Mikäli tavarantoimittaja/myyjä ei itse ole tavaraa valmistanut, edellyttää tämä vielä enemmän yhteistyötä arvo-/toimitusketjussa
- Kaikki viranomaiset tunnistavat tuojiin kohdistuvat haasteet ja siirtymäkauden alussa sovelletaan tiettyjä joustoja. Raportoinnin laiminlyönnistä ja/tai jatkuvasta virheellisestä raportoinnista seuraa kuitenkin viime kädessä sanktio (virhemaksu)
- Raportti annetaan vuosineljänneksittäin Komission portaaliin (30.4, 31.7., 31.10 ja 31.1 n+1 mennessä)
- 31.1.2024 mennessä annettava ensimmäinen raportti. (1.10-31.12.2023 tuonnista)
- Huomioitava, että siirtymäkauden raportoinnissa raportoidaan kaikista tuotteista myös epäsuorat päästöt (=sähkötuotannon päästöt), myös niiden tuotteiden osalta, joissa niitä ei huomioida operatiivisessa vaiheessa
- Raportointia koskevat yksityiskohtaiset Komission ohjeet tulevat aikaisintaan elokuun lopussa
- Tulli järjestää syventäviä asiakastilaisuuksia myöhemmin syksyllä, kun edellytykset siihen ovat olemassa

26.10.2023

Asiakasvaikutukset: Lupamenettely 1.1.2025 lukien

- 1.1.2026 CBAM-tuotteiden tuonti muuttuu luvanvaraiseksi ja Tullin on estettävä muiden kuin valtuutettujen CBAM-ilmoittajien tuonnin
- Asetuksen valtuutusta (lupaa) koskevia artikloja aktivoidaan 1.1.2025, jotta 1.1.2026 tarvittavat luvat ehditään käsitellä 2025 aikana
- Tuojan kannattaa siis hakea lupaa hyvissä ajoin v 2025 aikana
- Lupa on EU-laajuinen ja myönnetään pääasiallisen sijoittautumisen perusteella
- Luvan perusteella tuojalle luodaan CBAM-tili

26.10.2023

Asiakasvaikutukset: Luvan edellytykset

- Luvan myöntäminen edellyttää:
  - että hakija ei ole edeltävän viiden vuoden aikana rikkonut tullilainsäädäntöä, verotussääntöjä tai markkinajärjestelyjä vakavasti tai toistuvasti, eikä hakijalla ole merkintöjä taloudelliseen toimintaan liittyvistä vakavista rikoksista
  - että hakijalla on taloudellinen ja toiminnallinen valmius täyttää velvoitteensa
  - että hakija on sijoittautunut (EU:n) jäsenvaltioon, ja että hänellä on EORI-numero
  - että kokonaan uudet toimijat (vähemmän kuin kaksi päättynyttä kokonaista tilikautta) asettavat täysimääräisen vakuuden kahdeksi vuodeksi
- Yllä olevien edellytysten käytännön arviointi tullaan täsmentämään tulevassa täytäntöönpanoasetuksessa!
- Kielteinen lupapäätös on perusteltava ja se on luonnollisesti valituskelpoinen

Asiakasvaikutukset: Operatiivinen vaihe

- 1.1.2026 alkaa CBAM-todistusten hankkimisvelvoite
- Todistukset ostetaan keskitetystä kauppapaikasta ja ne rekisteröidään automaattisesti CBAM-tilille
- Todistuksia voi ostaa rajoittamattoman määrän tarpeen mukaan
- Osittainen "alibudjetointi" sallitaan:
  - > 80 % toteutuneesta tarpeesta oltava vuosineljänneksittäin CBAM-tilillä (KOM valvoo Tulliviranomaisten toimittamien vertailutietojen perusteella)
  - > CBAM-ilmoituksen jättämisen määräaikaan mennessä hankittava puuttuva määrä todistuksia
- CBAM-todistuksen hinta vahvistetaan viikoittain edellisen viikon ETS-huutokauppahintojen keskiarvon perusteella (viime aikoina ollut n. 85-90€ / päästöoikeus)
- Päästökaupasta poiketen CBAM-todistuksilla ei ole jälkimarkkinoita
- Tarvittaessa ja tietyin edellytyksin Komissio ostaa takaisin enintään kolmanneksen hankitusta kokonaismäärästä

Asiakasvaikutukset: CBAM-ilmoitus

- CBAM-ilmoitus on vuosikohtainen ja se annetaan toimintavuotta seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä
- Ensimmäinen ilmoitus annetaan siis v 2026 tuonnista 31.5.2027 mennessä
- Ilmoituksen yhteydessä on luovutettava tarvittava määrä CBAM-todistuksia
- Ilmoitukseen on liitettävä akkreditoidun todentajan raportti päästötietojen verifiointista
- Ylimääräisiä todistuksia voi tietyin edellytyksin myydä takaisin Komissiolle
- Tuojalla on oltava kirjanpito päästötietojen laskentaan tarvittavista tiedoista, ja se on säilytettävä viisi vuotta.
- Komissio suorittaa ilmoituksiin tarkastuksia ja ilmoittaa havainnoista kansalliselle viranomaiselle, joka selvittää asiaa tuojan kanssa
- Jäsenvaltioilla myös itsenäinen ilmoitusten tarkastusoikeus

26.10.2023

Thank you!

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

kauppakamari.fi

#Keskuskauppakamari

@K3FIN

